

VARŠAVSKO-OXFORDSKA PRAVILA
ZA UGOVORE CIF

Već 1924. godine na konferenciji International Law Association u Stockholmu predloženo je da se ispita problem prelaska rizika kod pomorske kupoprodaje, s ciljem da se postave načela koja bi mogla biti u međunarodnom okviru prihvaćena i preporučena.1/ Na toj konferenciji osnovana je bila jedna komisija za obradu toga problema, koja je podnijela izvještaj o radu na konferenciji ILA u Beču 1926., a posebno o tome da je u zajednici s međunarodnom trgovinskom komorom odlučeno da se izrade normativne odredbe za CIF poslove. Nacrt je bio podnesen konferenciji u Varšavi 1928. godine, te je nakon raspravljanja na istoj prihvaćen tekst pravila za CIF poslove.

Na konferenciji u New Yorku 1930. izvijestila je komisija da su u međuvremenu stavljene na tekst Varšavskih pravila značajne primjedbe zainteresiranih iz Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država, a takodjer je i Međunarodna trgovinska komora ukazala na neka pitanja. Zbog toga je na toj konferenciji zaključeno da će se definitivna redakcija izvršiti tek na slijedećoj konferenciji koja je održana 1932. godine u Oxfordu, i na istoj je utvrđen konačni tekst pravila za CIF poslove, koja su poznata pod nazivom "Varšavsko-oxfordska pravila".2/

Ta pravila ograničila su se više na razna praktična pitanja pojedinih odnosa koji nastaju u okviru CIF posla, a malo su obradili pitanje kako će se takva rješenja primjenjivati u pojedinim pravnim sistemima.3/

Varšavsko-oxfordska pravila sadržavaju različite obaveze prodavaoca u pogledu dobave robe, pribavljanja raznih uvjerenja, ukrcanja, pribavljanja brodskih dokumenata, osiguranja, predaje dokumenata, zatim pravila u pogledu pregleda robe, utjecaja više sile i sličnih okolnosti na obveze prodavaoca, pravila u pogledu prelaska rizika i vlasništva, te rokove za postavljanje raznih zahtjeva.

1/ Schulze-Schmidt: Die Warschau-Oxford Regeln für CIF Geschäfte, str.355-372.

2/ Schulze-Schmidt, ibidem, K.Leistritz, Kommentar zum FOB und CIF Geschäft, str.28.

3/ P.Perdicás, Das internationale Ueberseekaufrecht in rechtvergleichender Betrachtung, str.43.

Primjena pravila ovisi samo o volji stranaka, pa se na Varšavsko-oxfordska pravila treba izričito pozvati, ako se prema istima želi zaključiti ugovor.4/

Ova pravila uzrokovala su mnogo kritika samog teksta, a osim toga bila su povod raspravama i člancima pravnih pisaca o pitanju unifikacije prava pomorske kupoprodaje općenito.

Već nakon donošenja Varšavske redakcije bilo je postavljeno pitanje da li je jedan takav jedinstveni formular uopće potreban, jer da ondje gdje postoje formulari i uvjeti pojedinih društava nema mjesta takovom CIF formularu.5/

Drugo mišljenje bilo je da redaktori ovih pravila nemaju namjere pomoću primjene istih pravila potisnuti već postojeće tip-ske ugovore u pojedinim trgovačkim strukama, kao što je trgovina pamukom i žitaricama. Svrha je da se dađe jedan ugovorni formular, ondje gdje istog nema, tako da trgovci trebaju samo unijeti predmet ugovora i cijenu i eventualne posebne odredbe.6/

Različita su stajališta i u pogledu uspjeha tog formulara pravila. Dok neki smatraju da se trud za izradu takvog formulara nije isplatio, da isti nije postigao nikakav rezultat, te da su malobrojni ugovori koji se na ta pravila pozivaju,7/ drugi misle da se može smatrati da su Varšavsko-oxfordska pravila postigla svoj mogući uspjeh, i da će se taj u budućnosti još nastaviti.8/

Kod zauzimanja stajališta u ovom pitanju, nama je teško ocijeniti koliki je broj CIF ugovora zaključen na temelju Varšavsko-oxfordskih pravila, i da li su ista postigla praktični uspjeh u trgovačkom svijetu.

4/ K.Leistritz, cit.

5/ Grossmann Doerth, Ueber Wirkungsbereich und Nutzen des internationalen CIF-Formulars "Warsaw Rules", str.538.

6/ Schulze-Schmidt, Die Warschau-Oxford Regeln für CIF Geschäfte.

7/ Grossmann Doerth, Ueber Wirkungsbereich... itd., str.542. - Bellot, Traité theorique et pratique de la vente CAF, str.26 No 33.

8/ P.Perdicas, Das internationale Ueberseekaufsrecht in rechtsvergleichender Betrachtung, str.43.

Smatramo, međjutim, da su ta pravila značila vrlo značajan prilog unifikaciji prava i prakse o pomorskoj kupoprodaji, jer u prvom redu predstavljaju prvi pokušaj i prvi dokument te vrsti, koji je sigurno utjecao na daljnji rad na tom području. Osim toga dala su ta pravila poticaja pravnim stručnjacima iz toga područja da izlože svoja stajališta. Ta su pravila imala još i značajnu ulogu i kod donošenja "Incoterms-a 1936", koje je donijela Međunarodna trgovinska komora, koja je vrlo aktivno sudjelovala kod donošenja Varšavsko-oxfordskih pravila. Kako su "Incoterms-i 1953", koji su revidirano izdanje "Incoterms-a 1936", važan izvor konkretno za pomorsku kupoprodaju CIF u našem pravu, to i Varšavsko-oxfordska pravila predstavljaju poseban značaj za proučavanje te vrsti kupoprodaje u našem pravu.

S.B.

Napomena.- U ovom broju objavljujemo originalni engleski tekst i prijevod Pravila 1 - 6, dok ćemo ostatak teksta Pravila objaviti u slijedećim brojevima.